

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem v právní věci

žalobce: **J. K.**
bytem X
zast. opatrovnící X
bytem X

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
se sídlem Křížová 25, Praha 5,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 12. 2019, č. j. X, ve věci přiznání invalidního důchodu,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 11. 12. 2019, č.j. X **se z r u š u j e** a věc **s e v r a c í** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobci se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

1. Žalobce brojil svou žalobou proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 12. 2019, č.j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž bylo změněno prvostupňové rozhodnutí žalované ze dne 29.

8. 2019, č.j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), tak, že byl žalobci od 30. 6. 2018 přiznán invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně (výrok I. rozhodnutí žalované). Výrokem II. rozhodnutí žalované pak byla zvýšena procentní výměra invalidního důchodu a základní výměra invalidního důchodu a stanovena celková výše invalidního důchodu 5 994 Kč.

2. Podkladem pro rozhodnutí správního orgánu I. stupně byl posudek o invaliditě MSSZ Brno ze dne 15. 7. 2019, podle kterého byl žalobce podle ustanovení § 39 odst. 2 písm. a) zákona č. 155/1995, o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“) uznán od 12. 11. 2018 invalidním pro invaliditu prvního stupně, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost jen o 35 %.
3. Podkladem pro rozhodnutí žalované byl posudek o invaliditě vypracovaný žalovanou dne 14. 11. 2019, podle něhož jde u žalobce o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav dle § 26 ZDP a invaliditu prvního stupně dle § 39 odst. 2 písm. c) ZDP. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je atypický autismus. Jedná se o zdravotní postižení uvedené v kapitole V, položce 9b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále jen „vyhláška č. 359/2009 Sb.“). Míra poklesu pracovní schopnosti byla stanovena ve výši 35 %.

II. Žaloba

4. Žalobce především uvedl, že u něj byly znaky autismu pozorovány již ve školce a od této doby absolvoval řadu vyšetření. Jeho diagnóza byla potvrzena v 17 letech za pomoci ordinace klinického psychologa. Nejprve navštěvoval ŽS X pro zdravotně znevýhodněné děti. Nyní navštěvuje SŠ X v oboru prodavač a výrobce lahůdek. Tuto školu navštěvují děti s různými vadami učení, nikoliv pouze děti slepé a slabozraké, jak uváděla lékařka žalované. Žalobce sice plave, jezdí na kole, tráví čas s kamarády a studuje odborné učiliště, což uvádí lékařka žalované. Tyto aktivity však podniká jenom pod dozorem opatrovnice a nemá to nic společného se schopností samostatného života a s tím, že nemá potíže v exteriéru. I autista přece může plavat a jezdit na kole.
5. Žalobce namítal, že nesouhlasí s hodnocením v posudku MUDr. P., neboť u opatrovnického soudu bylo navrhováno mnohem více bodů, než bylo nakonec přiznáno, což je uvedeno i v posudku. Na atypický autismus žádná medikace neexistuje, a proto bude žalobce v celém životě závislý na pomoci a nenajde plnohodnotné uplatnění. Žalobce k žalobě doložil i výpisy z vysvědčení ze ŽS X a SŠ X a kopie následujících listin: Listina o jmenování opatrovníkem, rozsudek o omezení svéprávnosti a opatrovnictví, znalecký posudek vypracovaný MUDr. P., lékařská zpráva MUDr. P. V. ze dne 26. 9. 2019 a ze dne 12. 11. 2018, psychologické vyšetření PhDr. J. K. ze dne 18. 8. 2019.

III. Vyjádření žalované

6. Žalovaná ve svém vyjádření především uvedla, že žalobce namítá nesprávnost posouzení zdravotního stavu, a proto žalovaná navrhuje přezkoumání jeho zdravotního stavu Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „PK MPSV“), která posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnosti občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění.

IV. Jednání před soudem

7. Žalobce i jeho opatrovnice se z nařízeného jednání omluvili.
8. Žalovaná při jednání především odkázala na vyjádření a napadené rozhodnutí.
9. Soud provedl dokazování posudkem PK MPSV ze dne 22. 7. 2020.

V. Posouzení věci krajským soudem

10. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
11. V posuzované věci není mezi stranami sporné, že žalobce je invalidní (tato skutečnost byla potvrzena i posudkem PK MPSV), ale je odlišně stanoven stupeň invalidity. V posuzované věci nechal proto soud vypracovat **posudek** PK MPSV, pracoviště v Brně ze dne 22. 7. 2020. PK MPSV zasedala ve složení předsedy komise a odborného lékaře z oboru psychiatrie. V **posudkovém zhodnocení** je mj. uvedeno, že žalobce je posuzován ve věku 20 let, přičemž je vyučen v oboru prodavač-lahůdkář na speciální SŠ X a bude pokračovat v maturitním oboru na téže škole. Školu pro specifické poruchy učení absoluuje s podporou asistentky pro celou výuku. Žalobce má diagnostikovaný atypický autismus s lehkou mentální retardací (na hranici subnormy). Atypický autismus byl žalobce diagnostikován až v 17 letech, avšak zpětně bylo zjištěno, že známky autismu byly přítomny již v předškolním věku. V lednu 2019 mu na základě znaleckého posudku byla omezena způsobilost k právním úkonům. Opatrovníkem byla ustanovena jeho matka. Platnost omezení svéprávnosti byla stanovena na dobu 5 let od právní moci rozsudku. Nápadně je u žalobce postižena oblast psychomotorického tempa. Je přítomen bradypsychismus, infantilní projev, nízká frustrační tolerance, malaadaptivita, tendence k sociální izolaci. Není plně orientován v čase a prostoru, jakékoliv vybočení z velmi úzkých mantinelů běžného života zvládá špatně. Samostatně je schopen se dostat na známá a nevzdálená místa, má problémy s komunikací. Popsané skutečnosti potvrzuje i vyšetření při PK MPSV, kdy žalobce je při jednání lucidní, vlastní osobou orientován správně, situaci postihuje částečně a orientace časem nepřesná. Slovní kontakt navazuje poměrně ochotně, komunikace je na jednoduché úrovni. Odpovědi strohé, někdy v holých větách. Schopnost chápat položené dotazy je ale neporušená, odpovědi jsou adekvátní. Hodnoceno, že u žalobce jsou přítomny lehce až středně vyjádřené autistické rysy a známky kognitivního postižení v úrovni lehké mentální retardace. Kromě psychického onemocnění nejsou u žalobce posudkově rozhodné další choroby (přítomna pouze obezita bez komplikací, srůst 3 a 4. prstu PDK), která svou funkční závažností zapříčiňuje vyšší negativní dopad na pracovní schopnost žalobce a způsobují větší pokles pracovní schopnosti. Žalobce aktuálně studuje, zatím nelze hodnotit jeho schopnost využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti či schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti. K datu vydání rozhodnutí tak šlo u žalobce o dlouhodobý nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou byl atypický autismus doprovázený lehkou mentální retardací (na hranici se subnormou IQ=71). Procentní míru poklesu pracovní schopnosti PK MPSV hodnotí ve shodě s předchozími posudky dle přílohy k vyhl. č. 359/2009 Sb. dle kapitoly V, položka 9 b (35-60%). Míra poklesu pracovní schopnosti je, ale hodnocena odlišně, a to spíše v horním pásmu uvedeného rozmezí 55%. U žalobce nebylo zjištěno těžké postižení autismem. Není u něj zjištěno

těžké narušení sociálních dovedností, těžká porucha inteligence, řečových schopností či verbálního myšlení. Nejsou u něho projevy desintegrace či těžké poruchy chování nebo podstatné snížení mobility. Nelze hodnotit dle přílohy k vyhl. č. 359/2009 Sb. dle kapitoly V položky 9 c. V posudkovém závěru je pak mj. uvedeno, že k datu vydání rozhodnutí byl žalobce invalidní podle § 39 odst. 1 ZDP, přičemž šlo o pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 55% a jednalo se o invaliditu II. stupně.

12. Soud předně k věci uvádí, že právní úprava posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod je obsažena v ustanovení § 39 ZDP, které ve znění platném a účinném po 31. 12. 2009 upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně. Při určování poklesu pracovní schopnosti se mj. bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o tzv. stabilizovaný zdravotní stav a zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován. Podle ustanovení § 39 odst. 6 ZDP platí, že za stabilizovaný zdravotní stav [odstavec 4 písm. b)] se považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení.
13. Soud dále k věci uvádí, že správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle právní úpravy platné a účinné po 31. 12. 2009 platí, že zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění a pro účely odvolacího řízení správního (tzn. námitkového řízení) posuzuje ministerstvo práce a sociálních věcí, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku okresní správy sociálního zabezpečení; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna (viz k tomu např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, čj. 6 Ads 11/2013-20, přístupný na www.nssoud.cz). Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí v dvouinstančním řízení, jsou zejména na její rozhodnutí v námitkovém řízení kladeny nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, čj. 6 Ads 99/2011-43, přístupný na www.nssoud.cz).
14. Náležitosti posudku upravuje s účinností od 1. 1. 2010 v ustanovení § 7 vyhláška č. 359/2009 Sb. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž účel posouzení a datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního

zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, stanovení míry poklesu pracovní schopnosti, stupně invalidity, dne vzniku invalidity, dne změny stupně invalidity nebo dne zániku invalidity, schopnosti využití zachované pracovní schopnosti podle § 5 u pojištěnce, jehož míra poklesu pracovní schopnosti činí nejméně 35 % a nejvíce 69 %, a zda je pojištěnec v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. Obligatorní náležitostí posudku je rovněž odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti. Jde-li přitom alespoň o invaliditu I. či II. stupně (tedy pokles pracovní schopnosti v rozmezí nejméně o 35%, avšak nejvíce o 69 %), musí posudek obsahovat rovněž tzv. pracovní rekomandaci, tedy doporučení stran vhodného druhu práce, kterou je pojištěnec schopen při svém zdravotním postižení vykonávat (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, čj. 4 Ads 19/2012-18, přístupný na www.nssoud.cz).

15. V posuzované věci soud vyhodnotil posudek PK MPSV ze dne 22. 7. 2020 jako posudek splňující všechny formální náležitosti ve smyslu § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb. Posudek byl vypracován PK MPSV zasedající v řádném složení za účasti lékaře s odborností psychiatrie. Žalobce se zasedání komise zúčastnil. Stejně tak se zasedání komise zúčastnila jeho opatrovnice. Dle názoru soudu byl tedy komplexně zhodnocen jeho zdravotní stav, a to nejenom na základě lékařských zpráv, přičemž k objektivnímu posouzení zdravotního stavu PK MPSV provedla sama jeho zdravotní prohlídku a vyšetření.
16. Soud k věci dále uvádí, že u žalobce se jednalo o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, přičemž jeho rozhodující příčinou byl atypický autismus doprovázený lehkou mentální retardací (na hranici se subnormou IQ=71). Jednalo se o kapitolu V (Duševní poruchy a poruchy chování), položku 9 b (Poruchy psychického vývoje, poruchy řeči a jazyka, smíšené specifické vývojové poruchy, pervazivní vývojové poruchy - středně těžké postižení, podstatně snížená úroveň sociálního fungování, podle rozsahu a tíže postižení funkčních schopností, výkon většiny denních aktivit narušen) přílohy k vyhl. 359/2009 Sb., s hodnoceným poklesem pracovní schopnosti ve výši 35-60%. V souhrnu krajský soud shledal, že předložený posudek PK MPSV je po stránce obsahové úplný a přesvědčivý, a splňuje tak požadavky kladené judikaturou na to, aby mohl být stěžejním důkazem o invaliditě žalobce. Dle PK MPSV pokles pracovní schopnosti žalobce činil 55%, tj. žalobce dosáhl na invaliditu druhého stupně.
17. Jak plyne ze shora uvedeného, tak soud považuje posudkové hodnocení PK MPSV v Brně za úplné a přesvědčivé, neboť komplexně zhodnotilo zdravotní postižení žalobce. Krajský soud tak považuje skutkový stav doplněný předmětným posudkem PK MPSV za řádně zjištěný a úplný. Vzhledem k tomu pak bylo třeba dát žalobci za pravdu v jeho žalobních námitkách, neboť provedeným dokazováním se zjistilo, že žalobce skutečně k datu vydání napadeného rozhodnutí bylo třeba považovat za invalidního v druhém stupni, neboť jeho pracovní schopnost poklesla nejméně o 55 %, přičemž však nedosahovala více, než 70 %. Nejednalo se však o invaliditu třetího stupně podle § 39 odst. 2 písm. c) ZDP. Krajský soud tedy shledal, že napadené rozhodnutí, jímž bylo změněno prvostupňové rozhodnutí tak, že byl přiznán invalidní důchod I. stupně, bylo vydáno na základě nedostatečně a nesprávně zjištěného skutkového stavu a zrušil ho tak výrokem I. tohoto rozsudku ve smyslu

ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s. a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Stejně tak zrušil i výrok II. rozhodnutí žalovaného neboť stanovení výše invalidního důchodu nesprávně vycházelo z toho, že žalobci byl přiznán invalidní důchod I. stupně.

18. V dalším řízení je žalovaná povinna vydat ve věci přiznání invalidního důchodu žalobce nové rozhodnutí o jeho námitkách ve smyslu § 88 odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb., o provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů ve spojení s § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu. Žalovaná bude v dalším řízení o invalidním důchodu vázána skutkovým stavem zjištěným na základě provedeného dokazování v tomto soudním řízení (§ 78 odst. 6 s.ř.s.) a bude z něho vycházet při novém posouzení žádosti o přiznání invalidního důchodu žalobce.
19. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalovaná nebyla ve věci úspěšná, a tudíž právo na náhradu nákladů řízení nemá. Žalobce měl sice ve věci úspěch, ale náhradu nákladů řízení nepožadoval, a tudíž mu ji soud ani nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 25. listopadu 2021

JUDr. Petr Polách, v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.